

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Арутюняна Зоріка Арутюновича „Профілактика та лікування контрактур після первинного ендопротезування колінного суглоба”, представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 14.01.21 – „травматологія та ортопедія”

Актуальність теми. Дисертація присвячена актуальній темі тому, що а теперішній час спостерігається зростання кількості хворих з деформуючими артрозами колінного суглоба. Дослідження вітчизняних і закордонних авторів свідчать про те, що у 33 % випадках остеоартроз уражає саме колінні суглоби. Найбільш ефективним методом лікування пацієнтів з гонартрозами III-IV ст. є ендопротезування колінного суглоба, в той же час, у 5-7% випадків спостерігаються ускладнення у вигляді утворення суглобових контрактур.

Такі пацієнти страждають больовим синдромом, обмеженням функції колінного суглоба та потребують проведення повторних реабілітаційних заходів із залученням реабілітологів, фізіотерапевтів, а в деяких випадках – навіть повторних оперативних втручань.

На теперішній час існує багато невирішених питань визначення причинних факторів виникнення контрактур після операцій тотального ендопротезування колінних суглобів, немає надійної доказової бази сприятливого впливу програм кінезіотерапії на прискорення відновлення опорно-кінематичної функції у даній категорії хворих. Тому розробка реабілітаційних заходів та дослідження стану оперованої кінцівки у цієї категорії пацієнтів є вкрай необхідними. Все вищевикладене беззаперечно підкреслює актуальність теми обраного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано згідно з планом науково-дослідних робіт Державної установи «Інститут патології хребта та суглобів імені професора М.І.Ситенка Національної академії медичних наук України» ("Дослідити причини розвитку та удосконалити методи профілактики й лікування контрактур колінних суглобів при гонартрозах, наслідках травматичних пошкоджень та після операцій ендопротезування", шифр теми ЦФ.2018.3.НАМНУ, держреєстрація №0118U003214)..

Мета дослідження: Підвищити ефективність профілактики та лікування контрактур колінного суглоба після первинного ендопротезування.

Шість завдань дослідження спрямовані на досягнення мети роботи, шляхом використання клініко-рентгенологічного, біохімічного, електроміографічного, біомеханічного та статистичного методів досліджень.

2

Наукова новизна роботи полягає в наступному:

– За допомогою електроміографічного дослідження визначено стан м'язів згиначів та розгиначів колінного суглоба після його первинного ендопротезування, доведено, що найбільш важливим для профілактики та лікування контрактури є чотириголовий м'яз стегна.

– За допомогою біохімічного дослідження визначено маркери (глікопротеїни, хондроїтинсульфати, активність лужної фосфатази та ШОЕ), що вказують на можливість виникнення контрактур.

– Шляхом біомеханічного дослідження з'ясовано особливості опорно-кінематичної функції нижньої кінцівки до та після первинного ендопротезування колінного суглоба у пацієнтів з контрактурою, а також у волонтерів із фіксованим за допомогою ортеза колінним суглобом.

Практичне значення роботи полягає в тому, що вперше розроблено та використано на практиці діагностичні критерії визначення вірогідності розвитку післяопераційних ускладнень у вигляді контрактур після ендопротезування колінного суглоба.

Доведено ефективність застосування статографії для вчасного запобігання розвитку контрактур після ендопротезування колінного суглоба з визначенням необхідних реабілітаційних заходів, а також контролю їх результатів.

Вдосконалений комплекс реабілітаційних вправ для профілактики та лікування хворих з контрактурами колінного суглоба після його первинного ендопротезування дозволив підвищити ефективність лікування цих пацієнтів через запобігання виникненню контрактури шляхом відновлення та зміцнення м'язів та сухожиллів, від яких безпосередньо залежить функція колінного суглоба, з акцентуванням навантажень на чотириголовий м'яз стегна.

Розроблено практичні рекомендації для профілактики розвитку та лікування контрактур після первинного ендопротезування колінного суглоба.

Структура дисертації та повнота наукових положень в опублікованих працях.

Робота викладена на 179 сторінках машинописного тексту, містить 25 таблиць та 24 рисунки, складається із вступу, 4 розділів власних досліджень, висновків та 2 додатків, списку використаних літературних джерел, зокрема 31 слов'яномовного та 230 іншомовних авторів,.

За матеріалами дисертації опубліковано 5 наукових праці: 4 статті у наукових фахових виданнях, що наведені в переліку, затвердженому ДАК МОН України, одне з видань включене до міжнародної наукометричної бази даних, а також отримано патент України № 144994. Опубліковані роботи в повній мірі віддзеркалюють зміст дисертаційної роботи.

Ступінь обґрунтування та достовірності положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані в дисертації.

Робота базується на аналізі результатів лікування 133 пацієнтів, яким за період з 2017 по 2020 рр. у клініці патології суглобів ДУ «Інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М.І.Ситенка НАМН України» було виконано первинне ендопротезування колінного суглоба з приводу гонартрозу та було проведено реабілітацію за запропонованою авторами методикою.

Позитивно слід відзначити те, що біохімічні, біомеханічні та електроміографічні дослідження підтвердили ефективність запропонованих авторами методів реабілітації.

В процесі виконання дослідження були використані сучасні лабораторні та інструментальні методи дослідження. Отримані матеріали є достатніми для достовірних наукових висновків.

В дисертаційній роботі використано критерії, які є об'єктивними, мають необхідний статистично доведений ступінь доказовості. Аналіз результатів проводився за допомогою сучасних методик статистичної обробки, які дозволяють об'єктивно оцінити отримані результати.

Висновки роботи відповідають поставленим завданням.

Недоліки дисертації та автореферату щодо її змісту та оформлення.

В процесі вивчення роботи були встановлені поодинокі, стилістичні недоречності, які не носять принципового характеру. В цілому дисертаційна робота характеризується чітким змістовним викладенням матеріалу.

В рамках дискусії виникли декілька запитань, на які бажано отримати відповідь:

1. Уточніть, будь ласка, більш конкретно, які основні (головні) фактори, на Ваш погляд, є причиною розвитку контрактур після операцій тотального ендопротезування колінного суглоба?

2. Ваша програма реабілітації пацієнтів передбачає індивідуальний підхід до кожного пацієнта. Питання: якими основними критеріями Ви базуєтесь при формуванні індивідуальної реабілітаційної програми з контрактурами колінного суглоба?

Слід зазначити, що вказані зауваження та запитання не знижують теоретичну та практичну цінність дисертації.

Рекомендації щодо використання результатів дисертації в практиці. Результати дослідження впроваджені в клінічну практику державної установи «Інститут патології хребта та суглобів ім. професора М.І.Ситенка Національної академії медичних наук України», 411 військового клінічного госпіталю (Військово-медичний клінічний центр Південного регіону), Харківської обласної

клінічної лікарні, комунального некомерційного підприємства «Міська клінічна багатопрофільна лікарня № 17" Харківської міської ради (17-а міська клінічна багатопрофільна лікарня). На основі роботи створено низку нововведень, на які отримано акти впроваджень.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційна робота Арутюняна Зоріка Арутюновича „Профілактика та лікування контрактур після первинного ендопротезування колінного суглоба”, яка представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 14.01.21 – „травматологія та ортопедія”, є завершеною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретну наукову задачу, яка має суттєве значення для ортопедії та травматології.

Мета дисертаційної роботи – досягнута, завдання повністю вирішені, висновки відповідають завданням дослідження. Основні положення і висновки науково обґрунтовані, віддзеркалюють зміст роботи, відповідають поставленим завданням і меті дослідження.

Отримані результати в достатній мірі обґрунтовані і висвітлені в опублікованих роботах.

Зауваження не носять принципового характеру.

Робота за науковою новизною, теоретичним та практичним значенням відповідає вимогам п. 11 «Порядку присудження наукових ступенів» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 14.01.21 – „травматологія та ортопедія”.

Офіційний опонент:

Завідуючий кафедрою травматології та ортопедії
Запорізького державного медичного університету
доктор медичних наук, професор

М.Л.Головаха

Власноручний підпис *М.Л. Головаха*
ПІДТВЕРДЖУЮ
Нач. відділу кадрів Запорізького
державного медичного університету
«___» _____ 20__ р. Підпис *М.Л. Головаха*

В.В.Цыба